

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centrul
judecător: T. Avasiloaie
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
judecători: V. Clima, E. Palanciuc, A. Malîi

ÎNCHEIERE

20 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecători

Tamara Chișcă - Doneva

Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Stăvilă Olga,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Stăvilă Olga împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Biroul Electoral al Secției de Votare nr.1/9, Botanica cu privire la anularea hotărârii, emise privind refuzul în eliberarea certificatului pentru drept de vot, recunoașterea ilegalității refuzului, în eliberarea certificatului pentru drept de vot în scrutinul local din 20 mai 2018 și obligarea eliberării unui astfel de certificat,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2018, prin care a fost respins apelul declarat de Stăvilă Olga și menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central, din 19 mai 2018, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată contestația în contencios electoral a alegătorului Stăvilă Olga împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Biroul Electoral al Secției de Votare nr.1/9, Botanica cu privire la anularea hotărârii, emise pe marginea refuzului în eliberarea certificatului de drept de vot, recunoașterea ilegalității refuzului în eliberarea certificatului pentru drept de vot în scrutinul local din 20 mai 2018 și obligarea eliberării unui astfel de certificat,

c o n s t a t ă:

La data de 19 mai 2018, Stăvilă Olga a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Biroul Electoral al Secției de Votare nr.1/9, Botanica, Creșa - Grădiniță mixtă nr. 44, str. Dante Alighieri nr.7 cu privire la anularea hotărârii emise de pîrît privind refuzul de eliberare a certificatului pentru drept de vot, adusă la cunoștință prin scrisoarea nr. 79/11 din 18 mai 2018, recunoașterea, ca fiind ilegal refuzul de

eliberare a certificatului pentru drept de vot pentru garantarea exercitării dreptului la vot în cadrul scrutinului din 20 mai 2018, pentru funcția de Primar General al mun. Chișinău și obligarea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, după caz BESV 1/9, să elibereze certificatul pentru drept de vot pe numele lui Stăvilă Olga, pentru a exercita dreptul la vot în cadrul scrutinului din 20 mai 2018.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta Stăvilă Olga a indicat că, la 18 august 2018, ora 8:30, s-a prezentat la secția de votare nr. 1/9, la care este arondată, situată în Instituția Preșcolară Primară, grădinița Nr.44, str. Dante Alighieri 7, sect. Botanica, municipiul Chișinău, unde este inclusă în listele electorale, solicitând certificatul pentru drept de vot.

Reclamanta a indicat că din circumstanțe obiective, nu se va putea prezenta în sectorul Botanica, în apropierea secției de votare, pentru exercitarea dreptului de vot, iar având în vedere atribuțiile de serviciu, va fi nevoită să plece de la domiciliu, mai devreme de deschiderea secției de votare și să revină după închiderea acesteia.

Astfel, reclamanta a menționat că, a primit un refuz verbal la cererea sa, de eliberare a certificatului pentru drept de vot.

A invocat reclamanta că, la data de 18 august 2018, a depus o contestație în ordinea art. 65 Cod electoral, care a fost examinată în aceeași zi de către pârât.

Reclamanta a menționat că prin scrisoare nr. 79/11 din 18 mai 2018, i s-a comunicat că contestația sa a fost respinsă, iar în motivarea acesteia, s-a invocat că potrivit art. 58 alin. (5) Cod electoral, președintele și membrii biroului electoral al secției de votare, votează în secția unde își desfășoară activitatea, iar dacă este necesar, după înscrierea lor în lista suplimentară, în baza certificatului pentru drept de vot.

Reclamanta a invocat că, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, invocând alegația privind neinclusiunea observatorilor în prevederile art. 58 Codul electoral, nu a luat în calcul că aceasta nu menționat o astfel de circumstanță.

Prin urmare, reclamanta Stăvilă Olga a considerat că pârâtul Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Biroul Electoral al Secției de Votare nr.1/9, Botanica, în mod nejustificat și ilegal a lipsit-o de dreptul de a primi certificat pentru drept de vot. Or, orice limitare a exercitării dreptului la vot, ar constitui o abatere de la normele generale electorale.

La fel, reclamanta Stăvilă Olga a indicat că, Regulamentul cu privire la activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2689 din 7 octombrie 2014, stabilește expres condițiile, în care se eliberează certificatul pentru drept de vot și anume dacă alegătorul este conștient că nu va putea participa la secția de votare în ziua votării.

Astfel, reclamanta a invocat că limitarea dreptului de a primi certificat pentru

drept de vot, doar de către o categorie de profesioniști este ilegală și contrară Regulamentului cu privire la activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2689 din 7 octombrie 2014.

Prin hotărârea judecătorei Chișinău, sediul Central, din 19 mai 2018, a fost respinsă contestația înaintată de Olga Stavila cu privire la anularea hotărârii emise de pîrît, pe marginea refuzului de eliberare a certificatului pentru drept de vot, adusă la cunoștință prin scrisoarea nr. 79/11 din 18 mai 2018, recunoașterea ca fiind ilegal refuzul de eliberare a certificatului pentru drept de vot pentru garantarea exercitării dreptului la vot în cadrul scrutinului din 20 mai 2018, pentru funcția de Primar General al mun. Chișinău și obligarea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, după caz BESV 1/9, să elibereze certificatul pentru drept de vot pe numele lui Stăvilă Olga, pentru a exercita dreptul la vot.

Iar, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2018, a fost respinsă cererea de apel declarată de Stăvilă Olga și menținută hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Central, din 19 mai 2018, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată contestația în contencios electoral a alegătorului Stăvilă Olga împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Biroul Electoral al Secției de Votare nr.1/9, Botanica cu privire la anularea hotărârii emise pe marginea refuzului în eliberarea certificatului pentru drept de vot, recunoașterea ilegalității refuzului în eliberarea certificatului pentru drept de vot în scrutinul local din 20 mai 2018 și obligarea eliberării unui astfel de certificat.

Pentru a concluziona astfel, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond, fiind elucidate și constate circumstanțele pricinii, verificate și apreciate obiectiv probele prezentate, instanța de fond stabilind corect circumstanțele de fapt și legislația pertinentă, ce guvernează prezentul raport litigios electoral.

De asemenea, instanța de apel a reținut că aflarea alegătorului în Circumscripția electorală municipală Chișinău, nu semnifică lipsa de la domiciliu, în sensul razei secției de votare a Biroului electoral al secției de votare.

La 20 mai 2018, Stăvilă Olga a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și a solicitat casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2018 și a hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Central din 19 mai 2018, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Stăvilă Olga împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Biroul Electoral al Secției de Votare nr.1/9, Botanica cu privire la anularea hotărârii emise pe marginea refuzului în eliberarea certificatului pentru drept de vot, recunoașterea ilegalității refuzului, în eliberarea certificatului pentru drept de vot în scrutinul local din 20 mai 2018 și obligarea eliberării unui astfel de certificat.

În motivarea recursului, Stăvilă Olga a indicat că, instanțele inferioare nu au

aplicat legea, care trebuia aplicată, dar au aplicat o lege ce nu trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea.

Recurenta Stăvilă Olga a menționat că la data de 18 mai 2018, s-a adresat la secția de votare nr.1/9, la care este arondată, situată în instituția preșcolară primară, grădinița nr. 44, str. Dante Alighieri, 7, sectorul Botanica, acolo unde este inclusă în lista electorală.

Recurenta Stăvilă Olga a invocat că din motive obiective, nu va putea fi prezentă în sectorul Botanica, în apropiere de secția de votare, pentru a-și exercita dreptul de vot, iar având în vedere atribuțiile de serviciu, va fi nevoită să plece de la domiciliu mai devreme de deschiderea secției de votare și să revină, după închiderea acesteia, din care motiv a solicitat eliberarea certificatului pentru drept de vot.

Biroul electoral al secției de votare nr.1/9 a refuzat eliberarea certificatului pentru drept de vot pentru a vota la o altă secție de votare, iar Consiliul Electoral de Circumscripție Electorale Municipale Chișinău nr. 1 a respins contestația sa prin răspunsul din 18 mai 2018 nr.79/H.

A susținut că în motivarea refuzului, atât în răspunsul Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 cât și în hotărârile judecătorești contestate, s-au indicat ca argument că, doar președintele și membrii biroului electoral al secției de votare, votează în secția unde își desfășoară activitatea, iar observatorii nu sînt incluși în prevederile art. 58 Codul electoral.

Recurenta consideră că abordarea greșită, or în solicitarea sa, nu a făcut referință la calitatea de observator, ci doar la circumstanța că nu se va afla la domiciliu în ziua alegerilor, iar acest drept al său derivă din dispozițiile art. 33 lit. b) Codul electoral, care nu instituie restricții, pentru anumite categorii de persoane de a primi certificate pentru drept de vot, la oricare tipuri de scrutine. Totodată, a indicat că art. 33 Codul electoral, nu stabilește facilități membrilor secției de votare.

Astfel, recurenta indică că instanța de judecată urma să analizeze modalitatea de aplicare a prevederilor pct. 33 din Regulamentul privind întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale, cu normele stabilite în Codul electoral, ce nu instituie nici o limitare pentru alegătorii, care vor să voteze în altă parte, inclusiv și în cadrul alegerilor locale.

Recurenta susține că la data de 20 mai 2018, Biroul electoral al secției de votare nr. 297, a permis să voteze în această secție altor persoane, chiar dacă nu erau membri ai Biroului electoral al secției de votare și nu erau incluși în lista electorală de bază. Astfel a concluzionat că Regulamentul respectiv nu se aplică în practică, de către toate birourile, la fel.

Recurenta susține că Codul bunelor practici în materie electorală, aprobat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept, prin pct. 3.2 proclamă că procedura de votare trebuie să fie simplă, iar alegătorilor să li se faciliteze posibilitatea de a vota la o secție de votare, iar legiuitorul să stabilească modalitățile

de participare la votare prin mijloace de facilitare, inclusiv eliberarea certificatelor pentru drept de vot. Principiul presupune aplicarea uniformă și fără discriminare a acestuia.

Conform art. 74 alin. (1) Cod electoral instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

În conformitate cu art. 74 alin.(6) Cod electoral, împotriva deciziei instanței de apel poate fi depus un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Colegiul consideră că recursul este declarat în termen, având în vedere faptul că, decizia recurată a fost pronunțată la 20 mai 2018, iar Stăvilă Olga a declarat recurs la 20 mai 2018.

La data de 20 mai 2018, în adresa intimatului Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Biroul Electoral al Secției de Votare nr.1/9, Botanica, a fost expediată copia recursului declarat de către Stăvilă Olga, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Până la examinarea cererii de recurs, intimatul Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Biroul Electoral al Secției de Votare nr.1/9, Botanica nu a depus referință, prin care să-și expună opinia asupra motivelor invocate în recursul declarat de Stăvilă Olga.

Examinând temeiurile recursului declarat de Stăvilă Olga, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Stăvilă Olga, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de Stăvilă Olga se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Instanța de recurs reține că CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat

că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Stăvilă Olga.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

A considera inadmisibil recursul declarat de Stăvilă Olga împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2018, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Stăvilă Olga împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Biroul Electoral al Secției de Votare nr.1/9, Botanica cu privire la anularea hotărârii emise privind refuzul în eliberarea certificatului pentru drept de vot, recunoașterea ilegalității refuzului, în eliberarea certificatului pentru drept de vot în scrutinul local din 20 mai 2018 și obligarea eliberării unui astfel de certificat.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecători

Tamara Chișcă - Doneva

Nina Vascan